

Talousvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laeiksi kunnallisista yleissairaaloista annetun lain, kansanterveyslain, sairausvakuutuslain ja invalidihuoltolain muuttamisesta

Eduskunta on 13 päivänä toukokuuta 1983 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 12.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina apulais-osastopäällikkö Berndt Langvik, apulaisosastopäällikkö Jarkko Eskola ja ylitarkastaja Helena Hiila sosiaali- ja terveystieteiden osastosta, ylilääkäri Olli Simonen ja ylilääkäri Lars Mellin lääkintöhallituksesta, lakimies Raili Särö sosiaalihuolluksesta, osastopäällikkö Erkki Blom tapaturmavirastosta, ylilääkäri Henrik Rinne kansaneläkelaitoksesta, lainopillinen sihteeri Antero Jaakkola Suomen Kaupunkiliitosta, lakimies Aila Lind Suomen Kunnallisliitosta, varatuomari Erik Nylund Finlands svenska kommunförbundet, toiminnanjohtaja Pentti Virtanen Tapaturmavakuutuslaitosten Liitosta, varatuomari Pentti Lehtola Liikennevakuutusyhdistyksestä, toiminnanjohtaja Liisa Leiva ja osastopäällikkö Vilho Ruonala Vammaisjärjestöjen neuvottelukunnan edustajina, toimitusjohtaja Per-Erik Isaksson Samfundet Folkhälsanista ja puheenjohtaja Kalle Könkkölä Kynns ry:stä. Käsiteltävään asiaan valiokunta esittää seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi pääosa nykyisen invalidihuoltolain nojalla järjestettävästä lääkinneisestä kuntoutuksesta kunnallisen terveydenhuollon tehtäväksi. Vastuu lääkinneisen kuntoutuksen järjestämisestä tulisi siten terveyskeskuksia ja sairaanhoitolaitoksia ylläpitäville kunnille ja kuntainliitoille. Uudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1984 alusta lukien.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä talousvaliokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina, minkä vuoksi valiokunta on asettunut pääosin lakiehdotusten hyväksymisen kannalle.

Valiokunta ehdottaa kuitenkin kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muutosehdotuksen 24 §:n 1 momentista ja 32 §:n 1 momentista sekä

kansanterveyslain muutosehdotuksen 21 §:n 1 momentista poistettavaksi säännökset, joiden mukaan asetuksella voidaan säätää perittäväksi maksu lääkinneiseen kuntoutukseen kuuluvasta apuvälinehuollosta. Vaikka säännösehdoitusten tarkoituksena ei valiokunnan saaman selvityksen mukaan ole ryhtyä perimään maksua nykyisin maksuttomista apuvälineistä, valiokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena kirjoittaa säännöksiä sellaisiksi, että maksujen perimisiin asetuksia myöhemmin muuttamalla annettaisiin valtuutus. Tällaisesta tai törkeästä tuottamuksesta rikottujen apuvälineiden korvaaminen voidaan järjestää siten, että erityisen kalliit apuvälineet annetaan ainoastaan asianomaisen käytettäväksi apuvälineen omistusoikeuden säilyessä kunnalla tai kuntainliitolla. Valiokunta toteaa, ettei edellä mainituilla säännöksillä ole tarkoitettu muuttaa muun kuntoutuksen järjestämis- ja kustannusvastuita vakuutustoimen ja julkisen terveydenhuollon välillä.

Valiokunta ehdottaa tässä yhteydessä korjattavaksi kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 24 a §:n 1 momentissa olevan virheellisen viittauksen.

Valiokunnan invalidihuoltolain muutosehdotuksen 6 §:n 1 momenttiin tekemä muutos on kielellinen. Valiokunta ehdottaa myös invalidihuoltolain muutosehdotuksen voimaantulo- ja soveltamissäännökseen lisättäväksi momentin, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa ennen nyt käsillä olevien lakiehdotusten voimaantuloa ja sen jälkeen käytettäväksi myönnettyjen apuvälineiden omistusoikeus.

Lakiehdotusten hyväksymisen ja niiden voimaantulon välinen aika jää erittäin lyhyeksi kun otetaan huomioon uudistuksen edellyttämien uusien järjestelyjen laajuus. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksen toteuttamisesta vastaavat viranomaiset tiedottavat tehok-

kaasti ja riittävän ajoissa kunnille ja kuntainliitoille hankkeen edellyttämistä muutoksista muun muassa kuntien ja kuntainliittojen talousarvioihin. Niin ikään on käynnistettävä laaja koulutus-toiminta lääkinnällisestä kuntoutuksesta vastaavalle terveydenhuoltohenkilöstölle. Näin voidaan valiokunnan mielestä turvata yhtäältä potilaiden tarvitseman lääkinnällisen kuntoutuksen tason säilyminen ja kehittyminen, ja toisaalta lääkinnällisen kuntoutuksen käytännön toteuttamisesta huolehtivien toimintayksiköiden täysitehoinen hyväksikäyttö ja niiden toiminnan jatkuvuus.

Tässä yhteydessä valiokunta kiirehtii potilaiden oikeussuojan parantamiseen liittyvän lainsäädännön uudistamista tehtyjen ehdotusten pohjalta.

Edellä olevan perusteella talouvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä neljäs lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana, ja

että ensimmäinen, toinen ja kolmas lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kunnallisista yleissairaaloista 29 päivänä lokakuuta 1965 annetun lain (561/65) 6 d §, 24 §:n 1 ja 2 momentti, 24 a §:n 1 momentti sekä 32 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 d § 21 päivänä kesäkuuta 1973 annetussa laissa (535/73) sekä 24 §:n 2 momentti, 24 a §:n 1 momentti ja 32 § 17 päivänä syyskuuta 1982 annetussa laissa (690/82), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1975 (595/75) annetulla lailla, uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

1 ja 6 d §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

24 §

Tutkimuksesta ja hoidosta keskussairaalassa ja sen poliklinikalla peritään asetuksella vahvistetut, kaikissa keskussairaaloissa yhtenäiset maksut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan on niiden suorittamisesta vastuussa. (Poist.). *Jos lääkinnälliseen kuntoutukseen liittyvän apuvälineen tarve aiheutuu tapaturmavakuutuslain, maatalousyrittäjäin tapaturmavakuutuslain, sotilasvammalain, liikennevakuutuslain tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista, peritään potilaalle annetusta apuvälineestä sen hankintakustannukset sekä kustannukset apuvälineen uusimisesta ja huollosta.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

24 a §

Edellä 24 §:n 4 momentissa tarkoitettuun viranhaltijan tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

32 §

Tutkimuksesta ja hoidosta alue- ja paikallissairaalassa sekä muussa kunnallisessa sairaalassa ja sen poliklinikalla peritään asetuksella vahvistetut, kaikissa alueja paikallissairaaloissa ja muussa kunnallisessa sairaalassa yhtenäiset maksut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan on niiden suorittamisesta vastuussa. (Poist.). *Jos lääkinnälliseen kuntoutukseen liittyvän apuvälineen tarve aiheutuu tapaturmavakuutuslain, maatalousyrittäjäin tapaturmavakuutuslain, sotilasvammalain, liikennevakuutuslain tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista, peritään potilaalle annetusta apuvälineestä sen hankintakustannukset sekä kustannukset apuvälineen uusimisesta ja huollosta.*

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2.

Laki

kansanterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/72) 21 §:n 1 momentti ja 21 a §:n 1 momentti,

näistä 21 a §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 17 päivänä syyskuuta 1982 annetussa laissa (684/82), sekä

lisätään 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 2 päivänä syyskuuta 1976, 29 päivänä syyskuuta 1978 ja 19 päivänä joulukuuta 1980 annetuilla laeilla (788/76, 744/78 ja 930/80) sekä mainitulla 17 päivänä syyskuuta 1982 annetulla lailla, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

14 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

21 §

Edellä 14 §:ssä tarkoitetut kunnan velvollisuu-
teen kuuluvat terveydenhuoltopalvelut ovat nii-
den käyttäjälle maksuttomia. Asetuksella voidaan
kuitenkin määrätä potilaalta perittäväksi korvaus
sairaankuljetuksesta ja hoitoon käytetyistä aineis-
ta sekä potilaan ylläpidosta terveyskeskuksessa.
(Poist.). Jos lääkinälliseen kuntoutukseen liitty-
vän apuvälineen tarve aiheutuu tapaturmavakuu-
tuslain, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutus-

lain, sotilasvammalain, liikennevakuutuslain tai
näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvat-
tavasta vahingosta tai ammattitaudista, peritään
potilaalle annetusta apuvälineestä sen hankinta-
kustannukset sekä kustannukset apuvälineen uu-
simisesta ja huollosta.

21a §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3.

Laki

invalidihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1946 annetun invalidihuoltolain (907/46) 6 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta ja 7 §,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta 29 päivänä lokakuuta 1971 annetussa laissa (739/71) ja 7 § osittain muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1969 ja 29 päivänä lokakuuta 1971 annetuilla laeilla (497/69 ja 739/71), sekä

muutetaan 6 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta ja 3 momentti sekä 8 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 6 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta mainitussa 29 päivänä lokakuuta 1971 annetussa laissa ja 8 § 17 päivänä syyskuuta 1982 annetussa laissa (704/82), näin kuuluviksi:

6 §

Lääkintähuoltoon kuuluu:

1) asiakasmaksun korvaaminen sairaalahoidossa
ja lääkinnällisessä kuntoutuksessa olevalle invalii-
dille;

(3 kohta kuten hallituksen esityksessä.)

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

8 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Tämän lain voimaantullessa aikaisemmin invalidihuoltolain nojalla käytettäväksi myönnettyjen apuneuvojen, -välineiden ja laitteiden omistusoikeus siirtyy lääkintöhallituksen tarkemmin määräämällä tavalla sille kunnalle tai kuntainliitolle, jonka alueella invalidilla myöntämisaikana oli kotipaikka.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1983

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Rajantie, varapuheenjohtaja Laurila ja jäsenet Alho, Eklund,

Helle, A. Jokinen, Jouppila, Kulhia, Lindroos, Lähdesmäki, Mäkipää, Söderström, Tykkyläinen ja Vihriälä sekä varajäsen Säilynoja (osittain).